

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจในการประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๔/๑๒๒๔๐ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงศึกษาธิการมีความประสงค์จะดำเนินการประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยอาศัยอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เนื่องจากตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้บัญญัติว่า “ให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานการศึกษา และสถานศึกษา ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีฐานะ และอำนาจหน้าที่เช่นเดิม จนกว่าจะได้มีการจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสามปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” ประกอบกับขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร กรณีจึงมีปัญหว่า หากกระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยอาศัยคำแนะนำจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตามนัยมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนสำนักงานปฏิรูปการศึกษาแล้ว เห็นว่า บทเฉพาะกาลมาตรา ๗๓^๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดมิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา และหมวด ๗ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้บังคับในวาระเริ่มแรก จนกว่าจะได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าวรวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ และพระราชบัญญัติ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๙๓๕ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๗๓ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา และหมวด ๗ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้บังคับจนกว่าจะได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าว รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ เมื่ออำนาจในการประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาของรัฐมนตรีได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗^๒ วรรคสอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการว่าในขณะนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังไม่ได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าว และยังไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ การประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง^๓ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงไม่อาจกระทำได้ และบทบัญญัติมาตรา ๗๔ วรรคสอง^๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่จะแนะนำกระทรวงศึกษาธิการให้ออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาไว้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่อาจประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาในขณะนี้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมาตรา ๗๔ วรรคสอง ได้

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๕๕

^๒ มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลัก และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔ มาตรา ๗๔ ๑๑๑

๑๑๑

เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนที่การจัดระบบบริหารการศึกษาตามหมวด ๕ ของพระราชบัญญัตินี้จะแล้วเสร็จ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่กระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ทำหน้าที่ในส่วนนี้เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี